

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۱۸/۱۲/۲۰

دیده بان انتخابات افغانستان

د افغانستان د ټاکنو او رویتیا د څار مؤسسه
مؤسسه دیده بان انتخابات و شفافیت افغانستان
Election & Transparency Watch Organization of Afghanistan

گزارش نظارتی از روند رسیدگی به شکایات انتخاباتی

پیشگفتار: این راپور بر اساس یافته های نظارتی ناظرین دیده بان انتخابات و شفافیت افغانستان (ایتوا) از جریان نظارت روند رسیدگی به شکایات انتخاباتی پارلمانی ۱۳۹۷ در (۱۲) ولایت کشور (تخار، کندهار، هلمند، غور، هرات، جوزجان، کاپیسا، ننگرهار، لغمان، خوست، دایکندی و کابل) تهیه و ترتیب شده است. از آنجائیکه روند رسیدگی به شکایات و اعتراضات انتخاباتی بمنظور تحقق عدالت انتخاباتی، شفافیت و اعتبار دهی به پروسه از سوی کمیسیون شکایات انتخاباتی صورت میگیرد، بناءً در این گزارش تلاش صورت گرفته تا یافته های نظارتی بر مبنای ارزیابی مسلکی از پروسه استوار بوده و در راستای افزایش شفافیت و پاسخگویی هر چه بیشتر پروسه و تقویت آن از طریق ارائه پیشنهادات مشخص، با سایر جوانب دیدخل در پروسه شریک گردد.

چهار چوب حقوقی:

تأمین شفافیت و عدالت انتخاباتی در روند انتخابات، نیازمند ایجاد نهادی است که در عین رسیدگی بیطرفانه و مستقلانه به اعتراضات و شکایات، منحيث ناظر و قضاوت کننده میان شرکای انتخاباتی نیز عمل نماید. بدین ملحوظ، کمیسیون مرکزی و کمیسیون های ولایتی شکایات انتخاباتی منحيث یک نهاد "شبه قضایی" بر اساس ماده ۳۰ و ۳۱ ام قانون انتخابات بمنظور رسیدگی به شکایات و اعتراضات ناشی از تخطی، تخلفات و جرایم انتخاباتی و صدور دستور در مورد شمارش مجدد آراء در مراکز رایدهی مشخص و بی اعتبار شناختن اوراق رایدهی، ایجاد گردیده اند. همچنان بر بنیاد مواد ۹۰، ۹۱، ۹۲، ۹۳، ۹۴ و ۹۵ ام قانون انتخابات، کمیسیون های ولایتی و مرکزی شکایات انتخاباتی، دوسیه های اصله را در دو مرحله مورد رسیدگی قرار میدهند: ۱- کمیسیون های ولایتی شکایات در مرحله اول مکلف اند بعد از دریافت شکایات و اعتراضات در سطح ولایت مربوطه، در خلال مدت (۱۵) روز کاری مطابق قانون انتخابات، به شکایات و اعتراضات رسیدگی و از اجراءات خویش به کمیسیون مرکزی شکایات گزارش ارائه نمایند. اشخاصی که به فیصله دفاتر ولایتی کمیسیون شکایات قناعت ندارند می توانند در خلال مدت (۷۲) ساعت بعد از دریافت تصمیم، اعتراضات ضم اسناد و مدارک معتبر خویش را به دفاتر ولایتی کمیسیون شکایات و دفتر مرکزی کمیسیون شکایات انتخاباتی ارائه کنند.

به همین منوال در مرحله دوم (استینافی)، اعتراضات و شکایات انتخاباتی هر ولایت در دفتر مرکزی مطابق به قانون انتخابات و طرزالعمل های رسیدگی به شکایات و اعتراضات انتخاباتی بررسی و فیصله می گردند.

وضعیت عمومی پروسه:

مطابق قانون انتخابات و طرزالعمل های رسیدگی به شکایات انتخاباتی، درج شکایات و اعتراضات انتخاباتی در جریان رایدهی و خلال مدت (۲) روز کاری بعد از روز برگزاری انتخابات از سوی رای دهندگان، کاندیدان یا نمایندگان آنها، احزاب و کارمندان انتخاباتی صورت گرفته می تواند. نهادهای ناظر نیز می توانند یافته های نظارتی خویش را ذریعه گزارش همراه با اسناد و مدارک موجود با کمیسیون شکایات انتخاباتی شریک سازند. با وجود مشاهده مشکلات متعدد از قبیل نبود نمایندگان کمیسیون شکایات انتخاباتی در برخی مراکز رایدهی، کمبود فورمهای

ثبت شکایات و اعتراضات انتخاباتی و آگاهی کمتر مردم در مورد چگونگی ثبت اعتراضات و شکایات انتخاباتی در جریان رایدهی، کمیسیون مرکزی و کمیسیونهای ولایتی شکایات انتخاباتی توانستند که با استخدام بیش از (۵ هزار نماینده خویش) در مراکز رایدهی در حدود (۱۲) هزار شکایات و اعتراضات انتخاباتی را ثبت نمایند. متعاقباً روند بررسی، تحلیل و بلاخره رسیدگی به شکایات و اعتراضات مذکور مطابق به قانون و طرز العمل رسیدگی به شکایات انتخاباتی در مرحله اول در دفاتر ولایتی کمیسیون شکایات انتخاباتی آغاز گردید. بر اساس مشاهدات (ایتوا) متاسفانه روند رسیدگی به شکایات انتخاباتی بصورت منظم عملی نگریدید. مشکلات آتی در روند رسیدگی به شکایات انتخاباتی به مشاهده رسیده است:

- مشاهده بی نظمی های متواتر اداری و مدیریتی در روند رسیدگی به شکایات
  - عدم بیطرفی کارمندان کمیسیون شکایات حین رسیدگی به شکایات
  - عدم مسلکی بودن برخی کارمندان کمیسیون ولایتی شکایات در ارتباط به روند رسیدگی به شکایات انتخاباتی
  - عدم تطبیق درست طرز العمل های مربوطه
  - ممانعت از حضور مشاهدین و ناظرین حین روند رسیدگی به شکایات انتخاباتی در برخی از ولایات
- رعایت قوانین و طرز العمل های مربوطه حین رسیدگی به شکایات (رعایت میعاد های قانونی- نشر تصامیم - برگزاری جلسات علنی- دادن وقت کافی جهت استیناف خواهی به درخواست کنندگان):

تعداد شکایات دریافتی در هر ولایت:

شماره	ولایت	تعداد شکایات رسیدگی شده (شکایات که کتبی بوده ضمیمه اسناد)	تعداد شکایات دریافتی	تعداد شکایات رد شده و غیر موجه (شکایات که اسناد نداشتند یا شفاهی بودند)
۱	هرات	۲۶۰	۶۵۰	۳۹۰
۲	غور	۰	۲۳۲	۰
۳	تخار	۲۳۳	۳۰۳	۱۷۸
۴	کاپیسا	۳۳۳	۴۰۵	۳۰۸
۵	خوست	---	---	---
۶	کابل	---	---	---
۷	ننګرهار	۲۳۸	۷۵۶	۵۱۸
۸	لغمان	۷۳	---	---
۹	هلمند	۲۲۴	۳۵۹	۱۳۵
۱۰	جوزجان	۰	۱۳۰	۰
۱۱	دایکندي	۹۷	۹۷	۰
۱۲	کندهار	۴۲۰	۴۶۹	۴۹
مجموع تعداد شکایات در ۱۲ ولایت تحت پوشش				

کتگوری عمده شکایات و اعتراضات دریافتی توسط دفاتر ولایتی کمیسیون شکایات:

مطابق مشاهدات نهاد های ناظر، انتخابات شورای ملی سال ۱۳۹۷ در اکثر ولایات کشور، با مدیریت ضعیف کمیسیون انتخابات، هماهنگی ضعیف میان کمیسیون انتخابات و کمیسیون شکایات انتخاباتی، عدم آگاهی کامل مردم از بخش های گوناگون پروسه، روابط ناسالم میان احزاب سیاسی/کاندیدان و کمیسیون های انتخاباتی و عدم رعایت قوانین انتخاباتی از سوی کمیسیون های انتخاباتی و نامزدان انتخاباتی با بی نظمی و سراسیمگی بی سابقه در افغانستان برگزار شد. از همین رو حدوداً (۱۲) هزار شکایت و اعتراض از سوی مردم و کاندیدان در کمیسیون شکایات انتخاباتی ثبت گردید. قابل یادآوریست که اگر آگاهی مردم در مورد درج شکایات و آمادگی لازم کمیسیون شکایات در این زمینه در جریان روزهای رایدهی موجود بود، تعداد شکایات و اعتراضات ثبت شده به مراتب زیادت از تعداد حاضر می بود.

بر اساس مشاهدات (ایتوا) از این روند، کتگوری عمده شکایات دریافتی توسط دفاتر ولایتی کمیسیون شکایات انتخاباتی قرار آتی میباشند:

- شکایات کاندیدان علیه کمیسیون انتخابات: (ضعف مدیریتی کمیسیون انتخابات، عدم رعایت قوانین و طرز العمل های انتخاباتی و عدم بیطرفی کارمندان محلات و مراکز رایدهی)
- شکایات مردم علیه کمیسیون انتخابات: (ناوقت باز شدن مراکز رایدهی، مشکلات در لست رایدهندگان، مشکلات در وسایل بایومتریک، و عدم بیطرفی کارمندان محلات و مراکز رایدهی)
- شکایات و اعتراضات کاندید علیه کاندید دیگر: (دوام کمپاین معترض علیه، روابط با کارمندان محلات و مراکز رایدهی و شکایات پیرامون تلاش و عمل برای تقلب انتخاباتی)
- اعتراضات و شکایات ناظر یک کاندید بالای یک کاندید دیگر: (کمپاین کاندید مشتکی علیه در مرکز و محل رایدهی، زورگویی وی یا دستبرد تقلب انتخاباتی)
- شکایات احزاب سیاسی علیه کمیسیون انتخابات.
- شکایات مردم و ناظرین کاندیدان در مورد عدم بیطرفی مقامات دولتی.

همکاری و ایجاد تسهیلات برای ناظرین (اجازه مشاهده - موانع فرا راه ناظرین):

بر اساس مشاهدات ناظرین (ایتوا)، بخش اعظم روند رسیدگی به شکایات و اعتراضات انتخاباتی در ۱۲ ولایت فوق الذکر، بدون حضورداشت ناظرین کاندیدان و مشاهدین انتخاباتی عملی شده است. بسیاری از جلسات دفاتر ولایتی کمیسیون شکایات انتخاباتی در (۱۲) ولایت تحت پوشش (ایتوا) بصورت غیر علنی برگزار شدند. همینگونه در برخی موارد کمیشنران و کارمندان کمیسیون های ولایتی شکایات انتخاباتی مانع حضور ناظرین و مشاهدین برای نظارت از روند رسیدگی به شکایات انتخاباتی شده اند. به گونه مثال با وجود مراجعه ناظرین (ایتوا) به دفاتر ولایتی کمیسیون شکایات انتخاباتی (دایکندی، ننگرهار، لغمان، کاپیسا، و کندهار)، معلومات لازم در مورد روند رسیدگی به شکایات انتخاباتی با آنها شریک نگردید. این درحالیست که اتباع کشور بر اساس ماده (۴) قانون دسترسی به اطلاعات، حق دارند که به معلومات و اطلاعات پیرامون فعالیت ها و کارکردهای نهادهای دولتی دسترسی داشته باشند. علاوه بر آن بر بنیاد ماده (۸۳) قانون انتخابات، ناظرین و مشاهدین حق دارند که از تمامی روندهای انتخاباتی به شمول روند رسیدگی به شکایات انتخاباتی بدون هیچگونه ممانعت مشاهده بعمل آورده، از شفافیت و عدالت آنها مطمئن شوند. همچنان مبنی بر ماده (۲۰) قانون انتخابات جلسات رسیدگی شکایات انتخاباتی باید علنی در حضور داشت ناظرین، مشاهدین و رسانه ها برگزار گردند. نادیده گرفتن نقش نظارتی نهادهای ناظر توسط برخی دفاتر ولایتی کمیسیون شکایات انتخاباتی، تا حدود زیادی بالای شفافیت و حسابدهی پروسه رسیدگی به شکایات تاثیر گذار بوده است.

ظرفیت و تخصص کارمندان رسیدگی به شکایات:

رسیدگی دقیق و تخصصی به شکایات و اعتراضات انتخاباتی برای تامین شفافیت و عدالت انتخاباتی از جمله اصول اساسی پروسه انتخابات میباشد. چنانچه مطابق ماده ۳۱ قانون انتخابات، افزون بر دفتر مرکزی کمیسیون شکایات انتخاباتی، اعضای کمیسیون های ولایتی شکایات انتخاباتی (سه عضو)، باید علاوه بر سایر مشخصات دارای تحصیلات عالی در علوم حقوقی و یا فقهی و تجربه کاری تخصصی در زمینه باشند. مطابق به ماده فوق الذکر، کمیسیون های ولایتی شکایات انتخاباتی باید یک ماه قبل از روند ثبت نام "کاندیدان" شروع به فعالیت می کردند که عملا این گونه نبوده است.

بنابر عوامل مختلف داخلی دفتر مرکزی کمیسیون شکایات و عدم همکاری حکومت در زمینه استخدام اعضای ولایتی کمیسیون شکایات انتخاباتی، پروسه استخدام کمیشنران ولایتی شکایات انتخاباتی به شکل شفاف، آزاد و عادلانه صورت نگرفت. ارزیابی پروسه استخدام در سطح کمیسیون شکایات نشان می دهد که تعدادی از کمیشنران ولایتی با استفاده از روابط بدون در نظر داشت اهلیت و شایستگی، منحیث کمیشنران ولایتی گماشته شدند. علاوه، حین مشاهدات (ایتوا) از روند رسیدگی به شکایات انتخاباتی در برخی موارد، کارمندان رسیدگی به شکایات انتخاباتی نمیتوانستند بصورت مسلکی شکایات و اعتراضات انتخاباتی را بررسی نموده، تصامیم لازم در زمینه اتخاذ نمایند. غیر حاضری کمیشنران ولایتی شکایات که سبب عدم تکمیل نصاب جلسات تصمیم گیری میگردد، ناوقت آغاز شدن جلسات عادی آنها، شریک نساختن بموقع معلومات با مردم، ناظرین و مشاهدین مواردی اند که از سوی ناظرین (ایتوا) حین رسیدگی به شکایات انتخاباتی به مشاهده رسیده اند. ظرفیت و تخصص ضعیف کارمندان رسیدگی به شکایات انتخاباتی در بعضی از ولایات تحت پوشش، نگرانی را در زمینه عدم رسیدگی به اعتراضات و شکایات ثبت شده پی انتخابات به شکل شفاف و عادلانه بوجود آورده است.

بیطرفی و استقلالیت کارمندان:

چنانچه در بخش پیشین این گزارش نیز اشاره نمودیم، در استخدام یک تعداد از کارمندان و کمیشنران ولایتی شکایات انتخاباتی تحت نفوذ و روابط احزاب سیاسی و مقامات محلی و مرکزی دولتی، به صورت سلیقوی برخورد صورت گرفت. بنابراین به گمان اغلب، اکثریت احزاب سیاسی و نامزدان انتخاباتی حین روند استخدام کارمندان کمیسیون شکایات انتخاباتی به نحوی دست داشته اند و تلاش کرده اند که افراد مورد نظر شان منحصی کارمندان و کمیشنران ولایتی کمیسیون شکایات انتخاباتی گماشته شوند. این موضوع زمانیکه کارمندان ولایتی کمیسیون شکایات انتخاباتی به رسیدگی اعتراضات و شکایات انتخاباتی پرداختند، بیشتر هویدا گردید. بر اساس نظارت (ایتوا) برخی کارمندان کمیسیونهای ولایتی شکایات انتخاباتی در جریان روند رسیدگی به شکایات انتخاباتی به طرفداری برخی نامزدان مشخص انتخاباتی در ولایات شان پرداختند که دال بر وابسته بودن آنها به برخی جناح های سیاسی و کاندیدان میباشد.

میزان همکاری و هماهنگی بین کمیسیون شکایات و کمیسیون انتخابات:

هماهنگی ضعیف میان کمیسیون شکایات و کمیسیون انتخابات از روز رایدهی (۲۸) میزان در مراحل مختلف پروسه دیده شده است. بر اساس مشاهدات (ایتوا) کارمندان کمیسیون های انتخاباتی در برخی مراکز رایدهی اجازه ندادند که نمایندگان کمیسیون شکایات انتخاباتی برای ثبت شکایات و اعتراضات انتخاباتی حضور داشته باشند. بر علاوه، عدم همکاری کمیسیون انتخابات در شریک سازی معلومات، اسناد و مدارک با کمیسیون مرکزی و کمیسیون های ولایتی شکایات انتخاباتی مشاهده شده که توانایی کمیسیون شکایات برای رسیدگی همه جانبه و مسلکی به شکایات و اعتراضات انتخاباتی را محدود می سازد. در برخی ولایات از اختلافات جدی و حتی برخورد های لفظی میان کارمندان کمیسیون شکایات و کمیسیون انتخابات نیز از سوی ناظرین (ایتوا) گزارش داده شده است. طبیعتا این نا هماهنگی و همکاری ضعیف میان هر دو کمیسیون باعث گردیده، تا به شکایات و اعتراضات ثبت شده بی انتخابات در هر ولایت بصورت دقیق، منظم و همه جانبه رسیدگی نشده، عدالت انتخاباتی به شکل اساسی آن تطبیق نگردد.

نگرانی ها و مشکلات پروسه:

چگونگی ادامه روند رسیدگی به شکایات، نگرانی های را به میان آورده که در صورت عدم رسیده گی به آنها احتمال پیچیدگی پروسه، تشدید ناهماهنگی، تاخیر و عدم قناعت جوانب ذیدخل را به میان خواهد آورد.

- برخورد غیر مسلکی و طرف ورزی کارمندان کمیسیون شکایات انتخاباتی، توانایی های این کمیسیون را زیر سوال برده و از اعتبار آن می کاهد.
- عدم رسیدگی عادلانه به شکایات، نارضایتی کاندیدان شاکی را در قبال خواهد داشت که این خود میتواند به قابل قبول نبودن نتایج انتخابات برای یک تعداد از کاندیدان بازنده و یا هم طرفداران آنها منجر شود. گرچه معمولا کاندیدان بازنده دست به نا رضایتی میزنند ولی اگر رسیدگی به شکایات بی طرفانه و منصفانه باشد، از میزان اعتراضات و تشدید اوضاع کاسته می شود.
- اگر ناظرین نتوانند مطابق قانون، به اطلاعات لازم دسترسی به موقع پیدا نمایند، از تصامیم کمیسیون شکایات و چگونگی روند رسیده گی به شکایات معلومات دقیق بدست نیاورده و کمیسیون در قبال آن مسول خواهد بود.
- عدم همکاری و هماهنگی بین کمیسیون شکایات و کمیسیون انتخابات که مستلزم رعایت است از اعتبار تصامیم یکدیگر کاسته موجب بی اعتباری تمام پروسه انتخابات نزد مردم خواهد شد.
- عدم تامین عدالت انتخاباتی با در نظر داشت مشکلات و موضوعات متذکره
- ایجاد زمینه فساد و معامله با دوام مشکلات حین روند رسیدگی به شکایات
- تاثیرات منفی بالای برگزاری پروسه های دموکراتیک آینده در کشور

نتیجه گیری

در کل روند رسیدگی به شکایات انتخاباتی که رویداد مهم انتخاباتی (بعد از روز رایدهی) است همانند سایر پروسه های انتخابات پارلمانی ۱۳۹۷ با مشکلات و بی نظمی های مختص به خود مواجه بوده است نظیر عدم تطبیق لایحه مربوطه ، گزارشات مبنی بر عدم بیطرفی کارمندان، برخورد سلیقوی در ارتباط با درج شکایات و همچنان رسیده گی به شکایات ، عدم تخصص کارمندان کمیسیون ، عدم دسترسی به موقع و دقیق ناظرین به معلومات مربوطه ، نبود همکاری لازم بین کمیسیون شکایات و کمیسیون انتخابات و سایر بی نظمی های مدیریتی.

با در نظر داشت تجارب انتخابات های گذشته، تمام مشکلات های فوق موضوع جدید نبوده و ایتوا قبل از آغاز روند احتمال بروز چنین بی نظمی ها را در نظر داشته است. با وجود برگزاری چندین انتخابات چنین به نظر میرسد که نهاد های اداره کننده انتخابات به خصوص کمیسیون شکایات از تجارب های گذشته به منظور اصلاح شیوه مدیریتی و اداری خویش استفاده درست کاری ننموده است.

نبود تخصص کارمندان کمیسیون شکایات بار ها مشاهده شده است. این مشکل را میتوان در ارتباط به تشخیص مسلکی و بی طرفانه اعتراضات قابل سمع و یا برخورد چند گانه در ارتباط به قضایای مشابه و یا استنتاج احکام متفاوت از قانون و طرز العمل ها در ارتباط به قضایای مشابه به ساده گی درک نمود.

همچنان نقض بی طرفی کارمندان نیز اتفاق افتاده است. مثلاً توجه و اهمیت بیشتر به اعتراضات که مورد علاقه خود کارمندان بوده است نه ماهیت شکایت که این خود توسط کارمندان سطوح متوسط و پایین رخ داده است.

همکاری کمیسیون انتخابات با کمیسیون شکایات در امر رسیده گی مسلکی و شفاف به شکایات نهایتاً مهم پنداشته میشود چون هردو نهاد در ارتباط به روند های کاری شان نیاز مند همکاری بوده تا تقابل و متاسفانه معلومات مشاهده این ایتوا نمایانگر تقابل و عدم تسامح این کمیسیون ها با یکدیگر بوده است. این امر را میتوان در تصامیم مختلف کمیسیون شکایات در ارتباط به باطل اعلام کردن و یا معتر شمردن ارا مشاهده کرد.

عدم دسترسی به موقع ناظرین به معلومات و یا اجازه ندادن ناظرین برای حضور در روند به خصوص در تعداد از ولایات تحت پوشش از موانع بوده که ناظرین ایتوا، ناظرین کاندیدان و احزاب با آن مواجه شده است.

مداخله در امور داخلی کمیسیون شکایات نیز امری پنهان نبوده است. این مداخله معمولاً از طرف افراد با نفوذ دولتی و در موارد ممکن غیر دولتی (زورمند) قابل مشاهده بوده بهترین مثال ان را در پروسه استخدام کارمندان کمیسیون میتوان مشاهده کرد چنانچه شکایات زیادی مبتی استخدام افراد به اساس واسطه و یا شناخت توسط ناظرین دریافت شده است.

به شکل عمومی میتوان گفت که روند رسیده گی به شکایات که الی تحریر این راپور ادامه دارد متأثر از سایر پروسه های انتخاباتی بوده و بی نظمی های متعدد که چند نمونه ان درین راپور گنجانیده شده به مشاهده رسیده است.

پیشنهادات

- جلوگیری از مداخله اشخاص و نهادهای غیر مسئول در روند رسیدگی به شکایات و اعتراضات انتخاباتی
- کمیسیون شکایات انتخاباتی و کمیسیون مستقل انتخابات باید حین پروسه باز شماری آراء و رسیده گی به شکایات از طریق همکاری و هماهنگی نزدیک با یکدیگر در حمایت از سلامت پروسه انتخابات و تطبیق عدالت انتخاباتی بکوشند. یکی از میکانیسمهای پیشنهادی در زمینه تدویر جلسات مشورتی هر دو نهاد با اشتراک نهادهای مدنی می باشد.
- از آنجاییکه تفکیک آرای معتبر از آرای غیر معتبر بدون همکاری هردو کمیسیون نهایتاً مشکل است بناً پیشنهاد میگردد تا کمیسیون ها از تصامیم قانونی یکدیگر حمایت نماید
- تقویت هماهنگی و مشوره منظم و معنادار با نهادهای ناظر حین رسیدگی به شکایات (تدویر جلسات علنی با حضور داشت نهادهای مدنی و رسانه ها - استفاده از یافته های نهادهای مدنی و رسانه ها حین رسیدگی به شکایات)
- ایجاد و تقویت میکانیسمهای نظارتی داخلی در کمیسیون شکایات انتخاباتی حین رسیدگی به شکایات از طریق توظیف یک تیم مشخص نظارتی و گزارشدهی هفته وار به رهبری کمیسیون
- شناسایی کارمندان دخیل در تقلبات و تخلفات حین باز شماری آراء و رسیدگی به شکایات و معرفی آنها به مراجع عدلی و قضایی
- تطبیق قوانین و مقررات مربوطه در موارد حساس بعد از مشوره با جوانب ذیدخل و با در نظر داشت واقعیتهای عینی جامعه
- تطبیق برنامه های آموزشی برای کارمندان رسیدگی به شکایات به خصوص در مورد تطبیق طرز العمل ها و لوايح قبل از آغاز پروسه
- تامین امنیت و مصونیت اشخاص شاکی و معترض و همچنان نهادهایی که گزارشات تخلفات و تقلبات را با نهادهای انتخاباتی شریک می سازند توسط ارگانهای امنیتی
- تامین دسترسی یکسان و به موقع نهادهای ناظر و رسانه ها به معلومات مورد نیاز و مراحل مختلف روند رسیدگی به شکایات
- شریک ساختن اسناد، شواهد و سایر استنادات کمیسیون شکایات انتخاباتی مبنی بر ابطال آرای محلات و مراکز رایدهی با مردم، نهادهای مدنی و رسانه ها با حفظ محریمیت معلومات

- حمایت و همکاری همه جانبه نهادهای ذیربط حکومتی، نهادهای ناظر انتخاباتی، کاندیدان و احزاب سیاسی
- با نهادهای انتخاباتی در قسمت رسیدگی به شکایات انتخاباتی
- اتخاذ تصمیم عادلانه حین روند رسیدگی به شکایات و اعتراضات انتخاباتی در تمام حوزه های انتخاباتی